

2004 nr. 66 7. júní**Lög um lögfestingu Norðurlandasamnings um almannatryggingar**

Tóku gildi 18. júní 2004.

■ **1. gr.** Þegar Norðurlandasamningur um almannatryggingar, sem gerður var í Karlskrona 18. ágúst 2003 og prentaður er sem fylgiskjal með lögum þessum, hefur öðlast gildi að því er Ísland varðar skulu ákvæði hans hafa lagagildi hér á landi.¹⁾ . . .

¹⁾ Samningurinn öðlaðist gildi 1. sept. 2004 skv. rg. 96/2006, 1. gr.

■ **2. gr.** Lög þessi öðlast þegar gildi.

Fylgiskjal.**Norðurlandasamningur um almannatryggingar.**

Ríkisstjórnir Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar,

sem hafa, frá því að samningurinn um Evrópska efna-
hagssvæðið (EES-samningurinn) gekk í gildi, beitt ákvæðum
reglugerðar (EBE) nr. 1408/71, um beitingu almannatryg-
gingareglna gagnvart launþegum, sjálfstætt starfandi einstak-
lingum og aðstandendum þeirra sem flytjast á milli aðildar-
ríkja, einnig gagnvart þeim sem flytja á milli norrænu land-
anna,

sem gerðu með sér Norðurlandasamning um almanna-
tryggingar 15. júní 1992 til viðbótar við fyrrgreinda reglu-
gerð en með honum skuldbinda Norðurlöndin sig til að beita
ákvæðum reglugerðarinnar að verulegu leyti einnig gagnvart
tilteknum hópum manna sem reglugerðin tekur ekki beint til,
þ.e. þeim sem eru ekki eða hafa ekki verið í starfi hjá öðrum
eða starfað á eigin vegum í skilningi reglugerðarinnar eða eru
ekki ríkisborgarar í landi sem er aðili að EES-samningnum,

sem vísa m.a. til 8. gr., 36. gr. og b-liðar 2. mgr. 46. gr. b,
63. gr. og 70. gr. framangreindrar reglugerðar,

sem vilja laga samninginn að þeirri þróun sem orðið hef-
ur á framangreindri reglugerð og á löggjöf norrænu landanna
um almannatryggingar,

sem hafa hliðsjón af reglugerð ráðsins um að rýmka gild-
issvið reglugerðar (EBE) nr. 1408/71 og reglugerðar (EBE)
nr. 574/72 og láta ákvæði þeirra taka til þeirra ríkisborgara
þriðju landa sem falla ekki undir ákvæðin einungis á grund-
velli ríkisfangs síns,

sem vísa til þess að ákvæðum 69. gr. reglugerðar (EBE)
nr. 1408/71 skal beitt gagnvart ríkisborgara þriðja lands þegar
hann hefur lagalegan rétt til að dveljast og starfa þar, svo
og að leita sér atvinnu í norrænu landi eftir að hann hefur
skræð sig í atvinnuleit hjá vinnumiðlun,

sem hafa komið sér saman um sérákvæði fyrir Danmörku
samkvæmt fylgiskjali með þessum samningi,

hafa komið sér saman um að gera nýjan Norðurlandasam-
ning um almannatryggingar og er hann svohljóðandi:

I. hluti. Almenn ákvæði.■ **1. gr. Skilgreiningar.**

□ 1. Í samningi þessum er merking eftirfarandi hugtaka sem
hér segir:

1. „norrænt land“ merkir
hvert og eitt samningslandanna ásamt sjálfstjórnarsvæðun-
um Færeyjum, Grænlandi og Álandseyjum að því marki sem
þessi svæði hafa samþykkt að samningurinn skuli gilda fyrir
þau,

2. „reglugerðin“ merkir

reglugerð (EBE) nr. 1408/71 um beitingu almannatrygginga-
reglna gagnvart launþegum, sjálfstætt starfandi einstakling-
um og aðstandendum þeirra sem flytjast á milli aðildarríkja,
með því orðalagi sem í gildi er milli norrænu landanna á
hverjum tíma,

3. „framkvæmdareglugerðin“ merkir
reglugerð (EBE) nr. 574/72 sem kveður á um framkvæmd
reglugerðar (EBE) nr. 1408/71 um beitingu almannatryg-
gingareglna gagnvart launþegum, sjálfstætt starfandi einstak-
lingum og aðstandendum þeirra sem flytjast á milli aðildar-
ríkja, með því orðalagi sem í gildi er milli norrænu landanna
á hverjum tíma,

4. „grunnlífeyrir“ merkir
almennan lífeyri sem ekki miðast við starfstíma sem lokið er,
fyrrri atvinnutekjur eða iðgjaldagreiðslur, þar á meðal þann
almenna lífeyri eða viðbótarlífeyri sem greiddur er þeim sem
fær lítinn eða engan starfstengdan lífeyri,

5. „starfstengdur lífeyrir“ merkir
almennan lífeyri sem fer einungis til þeirra sem hafa verið á
vinnumarkaði samkvæmt innlendri löggjöf,

6. „búseta“ merkir
að maður sé búsettur í norrænu landi samkvæmt þjóðskrá
þess ef ekki eru sérstakar ástæður til annars.

□ 2. Önnur hugtök í þessum samningi hafa sömu merkingu
og þau hafa í reglugerðinni, framkvæmdareglugerðinni eða í
innlendri löggjöf norrænu landanna.

■ **2. gr. Efnislegt gildissvið.**

□ Þessi samningur gildir um alla löggjöf sem tekur til efnis-
legs gildissviðs reglugerðarinnar.

■ **3. gr. Persónulegt gildissvið.**

□ 1. Samningur þessi gildir um alla einstaklinga sem falla
undir persónulegt gildissvið reglugerðarinnar.

□ 2. Samningur þessi gildir einnig um eftirtalda einstaklinga
sem falla ekki undir persónulegt gildissvið reglugerðarinnar:

a. einstaklinga sem heyra undir eða hafa heyrt undir lög-
gjöf í norrænu landi,

b. aðstandendur eða eftirlifendur sem rekja rétt sinn til
einstaklinga sem um getur í a-lið.

■ **4. gr. Rýmkan gildissviðs reglugerðarinnar.**

□ Ef ekki er annars getið í þessum samningi skal rýmka
gildissvið reglugerðarinnar og framkvæmdareglugerðarinnar
þannig að reglugerðirnar taki til allra þeirra sem falla undir
þennan samning og eru búsettir í norrænu landi.

II. hluti. Ákvæði um hvaða löggjöf skuli beita.■ **5. gr. Einstaklingar utan vinnumarkaðar.**

□ 1. Að því er varðar einstaklinga sem eru ekki eða hafa
ekki verið launþegar eða sjálfstætt starfandi í skilningi reglu-
gerðarinnar er löggjöfinni í því norræna landi þar sem þeir
eru búsettir beitt.

□ 2. Maki og börn undir 18 ára aldri, sem fylgja launþega
eða sjálfstætt starfandi einstaklingi frá einu norrænu landi til
annars, skulu, þegar ákvæði d-liðar 2. mgr. 13. gr., 1. mgr.
14. gr., 1. mgr. 14. gr. a og 17. gr. reglugerðarinnar hafa í
för með sér að launþegi eða sjálfstætt starfandi einstaklingur
fellur áfram undir löggjöf í fyrrnefnda landinu, einnig falla
áfram undir löggjöf þess lands eins og þau sem fylgja honum
væru áfram búsett þar.

■ **6. gr. Einstaklingar á vinnumarkaði.**

□ Við beitingu ákvæða í II. bálki reglugerðarinnar telst einn-
ig starf við rannsóknir og nýtingu náttúruauðlinda á land-
grunni lands sem starf í því landi.

III. hluti. Sérákvæði um rétt til bóta.

1. kafli. Veikindi og meðganga og fæðing.

■ 7. gr. *Greiðsla vegna kostnaðar við heimferð.*

□ 1. Nú er einstaklingur búsettur í norrænu landi og á rétt á aðstoð þar en fær aðstoð meðan hann dvelur tímabundið í öðru norrænu landi og skal þá dvalarlandið standa straum af þeim aukakostnaði við heimferð til búsetulandsins sem leiðir af því að vegna veikindanna verður viðkomandi að nota dýrari ferðamáta en hann ella mundi gera.

□ 2. Ákvæði 1. mgr. gilda ekki um einstakling sem fær leyfi til að fara til annars norræns lands til þess að fá þá meðferð sem hann þarfnast.

2. kafli. Bætur vegna örorku, elli og andláts.

■ 8. gr. *Lágmarksbúsetutími til að öðlast rétt til grunnlífeyris.*

□ 1. Einstaklingur, sem er ekki eða hefur ekki verið í starfi hjá öðrum eða starfað á eigin vegum í skilningi reglugerðarinnar, á því aðeins rétt á grunnlífeyri frá norrænu landi að hann hafi öðlast rétt til slíks lífeyris í því landi á grundvelli a.m.k. þriggja ára búsetu þar.

□ 2. Ekki er hægt að uppfylla skilyrði 1. mgr. með vísan til búsetu- og tryggingatímabíla í öðrum löndum.

□ 3. Tímabil, sem leiðir til lífeyrisréttar í öðru landi og reglugerðin eða þessi samningur gildir um, skal ekki reikna með þegar sannreyna á hvort skilyrði um búsetu skv. 1. mgr. hafi verið fullnægt.

■ 9. gr. *Grunnlífeyrir á grundvelli búsetu í landi sem er aðili að EES-samningnum.*

□ Einstaklingur á rétt á grunnlífeyri sem hann hefur öðlast í norrænu landi á meðan hann er búsettur í landi sem er aðili að EES-samningnum. Hið sama á við um búsetu í Færeyjum og á Grænlandi að því marki sem samningurinn á við um þessi svæði.

■ 10. gr. *Samkomulag skv. b-lið 2. mgr. 46. gr. b í reglugerðinni.*

□ Hafi skilyrðum fyrir því að lífeyrir sé einnig reiknaður út á grundvelli ætlaðra trygginga- eða búsetutímabíla, sem hefðu komið til hefði lífeyrisatburður ekki gerst, verið fullnægt í fleiri en einu norrænu landi skal við útreikning í hverju einstöku landi eingöngu tekið tillit til hluta ætlaðra tímabíla. Sá hluti er ákveðinn á grundvelli raunverulegra trygginga- eða búsetutímabíla sem eru notuð við lífeyrisútreikninginn út frá hlutfallinu milli raunverulegra tímabíla í landinu og samantlagðra raunverulegra tímabíla í löndunum.

■ 11. gr. *Tiltekin tímabil fyrir 1994.*

□ Hafi einstaklingur öðlast rétt til grunnlífeyris frá norrænu landi á grundvelli búsetu í landinu fyrir 1. janúar 1994 og á sama tíma öðlast rétt til starfstengds lífeyris í öðru norrænu landi skal grunnlífeyrir fyrir þetta tímabil eingöngu koma frá síðarnefnda landinu. Hafi einstaklingur á þessu tímabili öðlast samtímis rétt til starfstengds lífeyris frá fleiri norrænum löndum, og þar af hafi eitt þeirra verið búsetuland hans, skal grunnlífeyrir einungis koma frá síðastnefnda landinu.

3. kafli. Atvinnuleysisbætur.

■ 12. gr. *Undanþágur frá tilteknum kröfum um að tímabilum sé lokið.*

□ Skilyrði 3. mgr. 67. gr. reglugerðarinnar um trygginga- eða starfstímabil eiga ekki við um þá einstaklinga sem hafa annaðhvort starfað í þeim mæli að viðkomandi hafi fallið undir löggjöf um atvinnuleysisbætur eða hafi fengið atvinnuleysisbætur í því norræna landi þar sem sótt er um bætur.

Starfið skal þó hafa verið leyst af hendi eða atvinnuleysisbætur greiddar innan fimm ára frá þeim degi sem sótt var um atvinnu hjá opinberri vinnumiðlun og, ef við á, um félagsskráningu hjá viðkomandi atvinnuleysisstryggingasjóði.

IV. hluti. Önnur ákvæði.

■ 13. gr. *Framkvæmdar ákvæði.*

□ Þar til bær stjórnvöld skulu setja þær reglur¹⁾ sem þurfa þykir til þess að tryggja samræmda norræna framkvæmd þessa samnings.

¹⁾ Rg. 96/2006.

■ 14. gr. *Samskiptastofnun.*

□ Við framkvæmd samnings þessa skulu stjórnvöld og stofnanir veita gagnkvæmt liðsinni eftir þörfum. Í hverju norrænu landi skal vera samskiptastofnun sem tilnefnd er af þar til bæru stjórnvaldi.

■ 15. gr. *Afsal endurgreiðslna.*

□ 1. Ef ekki er samið um annað milli tveggja eða fleiri norrænna landa afsala þau sér skv. 36., 63. og 70. gr. reglugerðarinnar og 105. gr. framkvæmdareglugerðarinnar allri endurgreiðslu sín í milli vegna útgjalda við aðstoð vegna veikinda og barnsburðar og vegna vinnuslysa og atvinnusjúkdóma, vegna bóta til atvinnulausra sem leita atvinnu utan lögbærs lands og vegna útgjalda við eftirlit stjórnýsly- og læknisfræðilegs eðlis.

□ 2. Afsal endurgreiðslu nær ekki til aðstoðar við þann sem fær leyfi skv. c-lið 1. mgr. 22. gr. og c-lið 1. mgr. 55. gr. reglugerðarinnar til að fara til annars norræns lands og fá þar þá meðferð sem ástand hans krefst.

■ 16. gr. *Gildistaka.*

□ 1. Samningur þessi öðlast gildi fyrsta dag þriðja mánaðar frá því að allar ríkisstjórnir hafa tilkynnt dönsku ríkisstjórninni að þær hafi staðfest samninginn.

□ 2. Hvað varðar Færeyjar, Grænland og Álandseyjar öðlast samningurinn gildi 30 dögum eftir að ríkisstjórnir Danmerkur og Finnlands hafa tilkynnt danska utanríkisráðuneytinu að færeyska landstjórnin, grænenska landstjórnin og þing Álandseyja hafi tilkynnt að samningurinn skuli gilda fyrir Færeyjar, Grænland og Álandseyjar.

□ 3. Danska utanríkisráðuneytið tilkynnir öðrum aðilum og skrifstofu norrænu ráðherranefndarinnar um viðtöku þessara tilkynninga og hvenær samningurinn öðlast gildi.

■ 17. gr. *Uppsögn samningsins.*

□ 1. Óski einn aðili eftir að segja samningnum upp skal hann afhenda danska utanríkisráðuneytinu skriflega tilkynningu þess efnis og skal ráðuneytið gera öðrum aðilum viðvart um viðtöku tilkynningarinnar og efnis hennar.

□ 2. Uppsögn gildir aðeins fyrir þann aðila sem segir upp og gildir hún frá og með byrjun þess almanaksárs sem hefst að liðnum sex mánuðum hið minnsta frá þeim degi er danska utanríkisráðuneytinu berst tilkynning um uppsögnina.

□ 3. Sé samningnum sagt upp haldast áfram þau réttindi sem fengin eru á grundvelli hans.

■ 18. gr. *Eldri ákvæði.*

□ 1. Við gildistöku samnings þessa fellur Norðurlandasamningurinn frá 15. júní 1992 um almannatryggingar úr gildi. Þessi samningur skal ekki hafa í för með sér lækun bótafjárhæða sem greiddar eru við gildistöku samningsins.

□ 2. Grunnlífeyrir til ríkisborgara í norrænu landi, sem fram til 31. desember 1993 var greiddur samkvæmt ákvæðum Norðurlandasamningsins frá 5. mars 1981 um almannatryggingar eða samkvæmt innlendri löggjöf í einu eða fleiri landanna og er áfram greiddur frá gildistöku þessa samnings sam-

kvæmt ákvæðum hans, skal reiknaður samkvæmt ákvæðum reglugerðarinnar eða þessum samningi ef réttthafi sækir um grunnlífeyri frá öðru norrænu landi.

□ 3. Umsóknir um bætur sem eru lagðar fram eftir gildistöku þessa samnings skulu afgreiddar samkvæmt þessum samningi einnig þegar um er að ræða bætur fyrir tímabil fyrir gildistöku.

■ **19. gr. Undirritun.**

□ Frumtexti samnings þessa skal varðveittur í danska utanríkisráðuneytinu sem lætur öðrum aðilum í té staðfest afrit af honum.

Þessu til staðfestu hafa undirritaðir, sem til þess hafa fullt umboð, undirritað samning þennan.

Gjört í Karlskrona hinn 18. ágúst 2003 í einu eintaki á dönsku, finnsku, íslensku, norsku og sænsku og eru allir textarnir jafngildir.

Fylgiskjal.

□ Sérákvæði fyrir Danmörku varðandi 4. gr.

□ Að því er varðar

- 7. og 8. kafla í III. bálki reglugerðarinnar
- 69. og 70. gr. reglugerðarinnar
- grunnlífeyri í 8. og 9. gr. samningsins

skal beiting reglugerðarinnar og framkvæmdareglugerðarinnar einungis taka til ríkisborgara í norrænu landi og því gilda 8. og 9. gr. samningsins aðeins fyrir norræna ríkisborgara.